

Nr 286.

Godkänd av första kammaren den 6 juni 1932.

Godkänd av andra kammaren den 6 juni 1932.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående stöd åt Skandinaviska kreditaktiebolaget m. m., i vad den avser ställande till Kungl. Maj:ts förfogande av särskilda medel för lämnande av stöd åt vissa kreditinrättningar.

(Bankoutskottets utlåtande nr 53.)

Till Konungen.

I en till riksdagen avlåten, den 31 mars 1932 dagtecknad proposition nr 248 har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att

dels, på i huvudsak de av chefen för finansdepartementet i ovanberörda statsrådsprotokoll angivna villkor, å statens vägnar teckna och erlægga likvid för förlagsbevis i Skandinaviska kreditaktiebolaget till belopp av 100 miljoner kronor ävensom lämna samma bolag lån intill sammanlagt belopp av 115 miljoner kronor,

dels ock ställa till Kungl. Maj:ts förfogande ett belopp av 30 miljoner kronor att i enlighet med vad av departementschefen föreslagits användas för lämnande av stöd åt svenska kreditinrättningar, som på grund av rådande krisläge kunna befinnas vara i behov därav.

I skrivelse den 6 april 1932 (nr 93) har riksdagen anmält sitt beslut i anledning av här ifrågavarande proposition, i vad den avser bemyndigande för fullmäktige i riksgäldskontoret att å statens vägnar teckna och erlægga

likvid för förlagsbevis i Skandinaviska kreditaktiebolaget ävensom lämna samma bolag visst lån. I nämnda skrivelse har riksdagen tillkännagivit, att riksdagen ämnade längre fram meddela beslut i anledning av det i propositionen framlagda förslaget om bemyndigande för fullmäktige i riksgäldskontoret att ställa till Eders Kungl. Maj:ts förfogande ett belopp av 30 miljoner kronor att användas för lämnande av stöd åt svenska kreditinrättningar, som på grund av rådande krisläge kunna befinnas vara i behov därav.

Enligt riksdagens mening resa sig starka betänkligheter mot att understöd från statens sida lämnas åt enskilda kreditföretag. Statsingripande på detta område bör efter riksdagens uppfattning äga rum, endast om andra utvägar för övervinnande av iråkade svårigheter befinnas stängda och om i en sådan situation fara föreligger för att, därest staten icke träder emellan, allvarliga rubbningar skola uppstå i förtroendet för bankväsendet i allmänhet med därav följande svåra skador för näringslivet, vilka i ett tidsläge som det nuvarande måste medföra stegring av arbetslösheten och skärpning av den rådande allmänna krisen. Med utgångspunkt från nu angivna förutsättningar har riksdagen tidigare kommit till den slutsatsen, att en statlig stödaktion för Skandinaviska kreditaktiebolaget varit påkallad. De upplysningar, som inhämtats rörande läget för landets bankväsen i övrigt, hava emellertid icke gjort riksdagen övertygad om, att de för närvarande på ett och annat håll föreliggande svårigheterna äro av den natur, att det skulle överstiga krafterna hos de närmast intresserade eller hos det enskilda bankväsendet överhuvud att övervinna dem.

Även under beaktande härav har riksdagen emellertid — med hänsyn främst till den ovisshet, som råder rörande utvecklingen av det ekonomiska läget — funnit förtänksamheten kräva vidtagande av en beredskapsåtgärd, varigenom Eders Kungl. Maj:t sättes i tillfälle att under den tid av innevarande år, då riksdagen ej är samlad, ingripa till stödjande av kreditföretag, för den händelse viktiga allmänna intressen skulle göra en sådan hjälp ofrånkomlig. Riksdagen har ansett sig böra medgiva, att för sådant ändamål det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna beloppet av 30 miljoner kronor göres tillgängligt. Av det förut anförda framgår, att ett beslut härom icke kan tolkas såsom en principiell garanti från statens sida för upprätthållande av befintliga bankinrättningar.

För användandet av den fullmakt, som alltså ansetts böra givas åt Eders Kungl. Maj:t, lära uttömmande regler icke på förhand kunna uppställas. Ståndpunktstagande i detta avseende måste ske med hänsyn till omständigheterna i varje särskilt fall. På sätt i propositionen förutsatts, torde bestämmandet härutinnan, liksom också angående de närmare villkor, som böra förknippas med eventuella beslut om statsunderstöd, böra ankomma på Eders Kungl. Maj:t efter hörande av fullmäktige i riksbanken och i riksgäldskontoret. Riksdagen har emellertid ansett sig icke böra underlåta att, utöver vad redan anförts, ange vissa ytterligare förutsättningar, vilka en-

ligt riksdagens uppfattning böra iakttagas vid användande av här ifrågasvarande medel.

Det beviljade beloppet bör sålunda icke till någon del få tagas i anspråk för överflyttande på kreditkassan av år 1922 eller på annan institution av statlig karaktär av engagemang i kreditinstitut, som finnes böra stödjas.

Ej heller bör, där icke alldeles särskilda omständigheter prövas därtill föranleda, stöd lämnas i form av tecknande eller belåning av aktier i bankaktiebolag; självfallet bör tecknande av lotter i solidariskt bankbolag ej ifrågakomma.

Beträffande solidariskt bankbolag torde vidare böra tillses att, där bistånd från statens sida befinner påkallat, detta icke gives i sådan form eller under sådana förhållanden, att lämnad försträckning ej kommer att omfattas av lottägarnas solidariska ansvarighet för bolagets förbindelser eller att ett avlyftande av nämnda ansvarighet i någon mån äger rum. Härmed avses dock icke det fall, då fråga är om sådant tillskott, som enligt 209 § i lagen om bankrörelse erfordras för undvikande av bankbolags trädande i likvidation. Visserligen torde den typ av kreditinrättning, som de solidariska bankbolagen representera och som tillskapats under förhållanden, väsentligen avvikande från dem, vilka regleras av nu gällande banklagstiftning, i och för sig numera kunna betraktas såsom föråldrad. En successiv avveckling av denna organisationsform lär därför vara väl tänkbar. Ehuru riksdagen sålunda för sin del finner en dylik avveckling naturlig, vill riksdagen emellertid uttala att, därest stöd från statens sida finnes böra lämnas solidariskt bankbolag, en ombildning av sådant bolag till bankaktiebolag icke bör få äga rum, så länge banken åtnjuter statsunderstöd.

Riksdagen vill slutligen framhålla att, om bistånd av staten i en eller annan form prövas böra lämnas till en kreditinrättning, såsom villkor för detsamma torde böra föreskrivas skyldighet för kreditinstitutet att, så länge statsunderstöd åtnjutes, underkasta sig de särskilda föreskrifter i fråga om tillsyn och kontroll över företaget, som Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl meddela.

Under åberopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition, i vad densamma nu är föremål för prövning, bemyndigat fullmäktige i riksgäldskontoret att ställa till Eders Kungl. Maj:ts förfogande ett belopp av 30 miljoner kronor att i enlighet med vad av föredragande departementschefen till statsrådsprotokollet över finansärenden för den 31 mars 1932 föreslagits och med iakttagande av vad riksdagen här ovan anført användas för lämnande av stöd åt svenska kreditinrättningar, som på grund av rådande krisläge kunna befinnas vara i behov därav.

Stockholm den 6 juni 1932.

Med undersåtlig vörndnad.